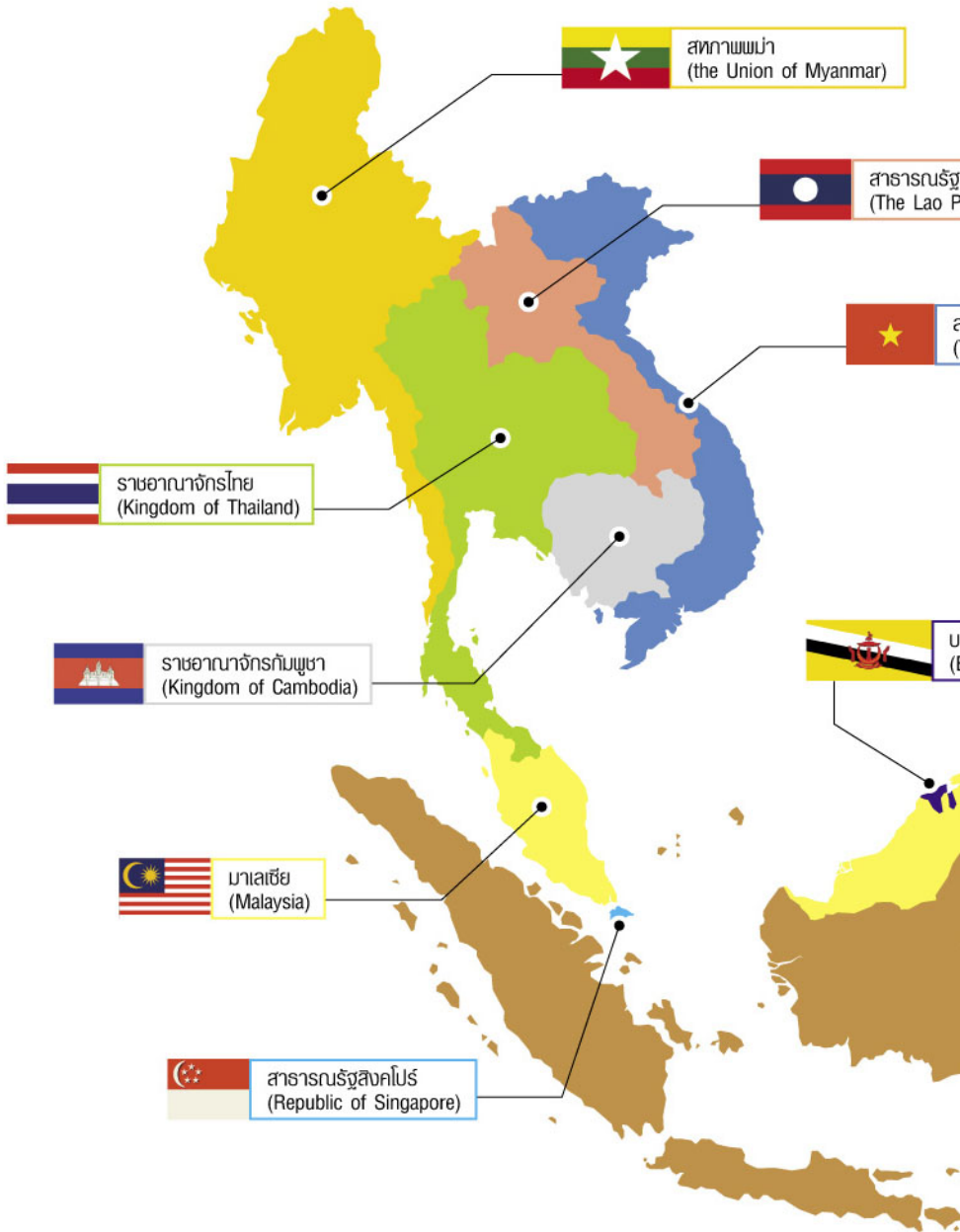

ASEAN Mini Book

---

*เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ รัฐบาลเมฆาประกาศเปลี่ยนธงชาติและตราประจำชาติอย่างเป็นทางการ แต่ยังคงใช้ชื่อเดิม คือ "สหภาพเมฆา" (the Union of Myanmar) ส่วนชื่อประเทศใหม่ตามรัฐธรรมนูญ คือ "สาธารณรัฐสหภาพเมฆา" (the Republic of the Union of Myanmar) อาจมีการประกาศใช้ภายหลังการเลือกตั้ง เมื่อรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ ในวันเปิดการประชุมสมัยแรกของรัฐสภา ทั้งนี้ ในขณะที่ ใต้ใช้ชื่อเดิมไปก่อน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

(Association of Southeast Asian Nations)

ประชาธิปไตยประชาชนลาว
(People's Democratic Republic)

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
(The Socialist Republic of Vietnam)

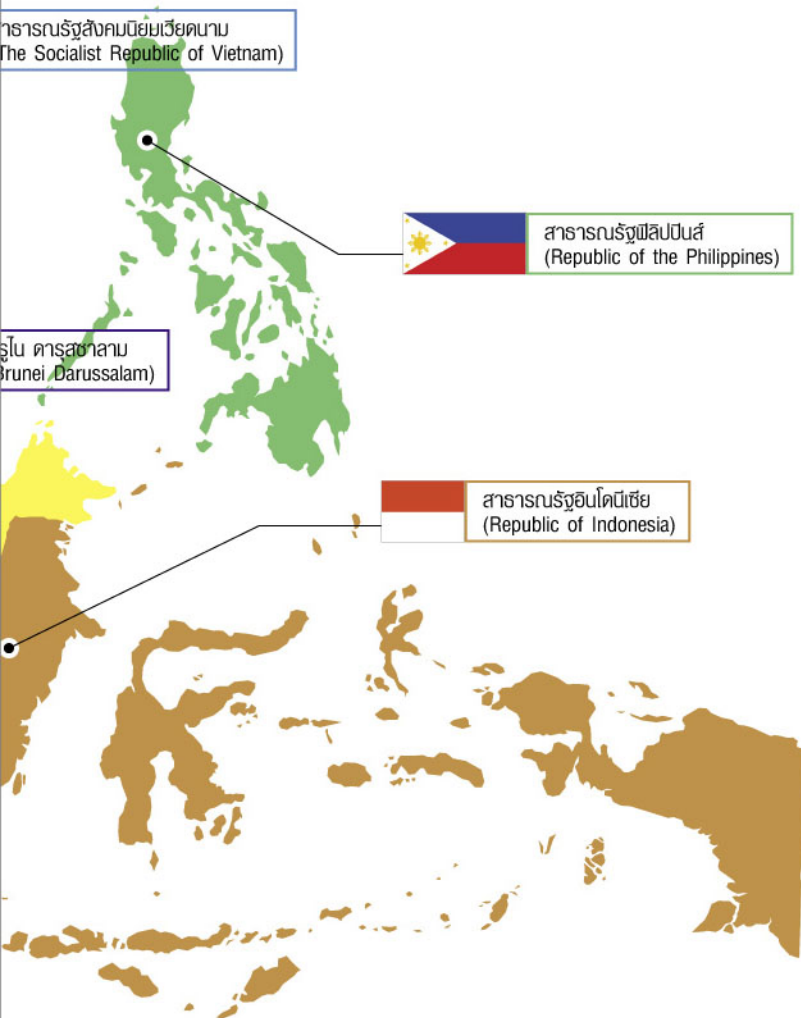
รัฐใน ศาสดาฮาลาม
(Brunei Darussalam)

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
(Republic of the Philippines)

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
(Republic of Indonesia)

ASEAN Mini Book

02	1. ข้อมูลพื้นฐานประเทศสมาชิกอาเซียน
04	2. ความเป็นมาของอาเซียน
07	3. กฎบัตรอาเซียน
08	4. ประชาคมอาเซียน
	5. ความสัมพันธ์อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา

11	4.1 อาเซียน-ออสเตรเลีย
13	4.2 อาเซียน-นิวซีแลนด์
15	4.3 อาเซียน-ญี่ปุ่น
17	4.4 อาเซียน-จีน
19	4.5 อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี
21	4.6 อาเซียน-อินเดีย
23	4.7 อาเซียน-แคนาดา
24	4.8 อาเซียน-สหรัฐอเมริกา
26	4.9 อาเซียน-รัสเซีย
28	4.10 อาเซียน +3 (จีน ญี่ปุ่น เกาหลี)
30	4.11 การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก
32	4.12 อาเซียน-สหภาพยุโรป
34	4.13 อาเซียน-สหประชาชาติ

ข้อมูลพื้นฐานประเทศสมาชิกอาเซียน

บรูไน ดารุสซาลาม (BRUNEI DARUSSALAM)

เมืองหลวง	บันดาร์ เสรี เบกาวัน
วันชาติ	23 กุมภาพันธ์
สกุลเงิน	ดอลลาร์บรูไน
วันเข้าร่วมอาเซียน	7 มกราคม 2527

ราชอาณาจักรกัมพูชา (KINGDOM OF CAMBODIA)

เมืองหลวง	กรุงพนมเปญ
วันชาติ	9 พฤศจิกายน
สกุลเงิน	เรียล
วันเข้าร่วมอาเซียน	9 เมษายน 2542

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (REPUBLIC OF INDONESIA)

เมืองหลวง	กรุงจาการ์ตา
วันชาติ	17 สิงหาคม
สกุล	รูเปียห์
วันเข้าร่วมอาเซียน	8 สิงหาคม 2510

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC)

เมืองหลวง	นครหลวงเวียงจันทน์
วันชาติ	2 ธันวาคม
สกุลเงิน	กีบ
วันเข้าร่วมอาเซียน	23 กรกฎาคม 2540

มาเลเซีย (MALAYSIA)

เมืองหลวง	กรุงกัวลาลัมเปอร์
วันชาติ	31 สิงหาคม
สกุลเงิน	ริงกิต
วันเข้าร่วมอาเซียน	8 สิงหาคม 2510

Asean Mini Book

สหภาพพม่า (THE UNION OF MYANMAR)

เมืองหลวง เมืองเนปีดอ
วันชาติ 4 มกราคม
สกุลเงิน จ๊ต
วันเข้าร่วมอาเซียน 23 กรกฎาคม 2540

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (REPUBLIC OF THE PHILIPPINES)

เมืองหลวง กรุงมะนิลา
วันชาติ 12 มิถุนายน
สกุลเงิน เปโซ
วันเข้าร่วมอาเซียน 8 สิงหาคม 2510

สาธารณรัฐสิงคโปร์ (REPUBLIC OF SINGAPORE)

เมืองหลวง สิงคโปร์
วันชาติ 9 สิงหาคม
สกุลเงิน ดอลลาร์สิงคโปร์
วันเข้าร่วมอาเซียน 8 สิงหาคม 2510

ราชอาณาจักรไทย (KINGDOM OF THAILAND)

เมืองหลวง กรุงเทพมหานคร
วันชาติ 5 ธันวาคม
สกุลเงิน บาท
วันเข้าร่วมอาเซียน 8 สิงหาคม 2510

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (SOCIALIST REPUBLIC OF VIETNAM)

เมืองหลวง กรุงฮานอย
วันชาติ 2 กันยายน
สกุลเงิน ด่ง
วันเข้าร่วมอาเซียน 28 กรกฎาคม 2538

ความเป็นมาของอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยสมาชิกผู้ก่อตั้งมี 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ซึ่งผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วย นายอาดัม มาลิก (รัฐมนตรีต่างประเทศอินโดนีเซีย) ตุน อับดุล ราชัก บิน ฮุสเซน (รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีกลาโหมและรัฐมนตรีกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติมาเลเซีย) นายนาซิโซ รามอส (รัฐมนตรีต่างประเทศฟิลิปปินส์) นายเอส ราชารัตนัม (รัฐมนตรีต่างประเทศสิงคโปร์) และพันเอก (พิเศษ) ถนัด คอมันตร์ (รัฐมนตรีต่างประเทศไทย) ในเวลาต่อมา ได้มีประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มเติมได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม (เป็นสมาชิกเมื่อ 7 มกราคม 2527) เวียดนาม (วันที่ 28 กรกฎาคม 2538) ลาว และพม่า (วันที่ 23 กรกฎาคม 2540) และกัมพูชา (เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542) ตามลำดับ จากการรับกัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก ทำให้อาเซียนมีสมาชิกรวม 10 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อาเซียนก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ สัญลักษณ์ของอาเซียน คือ รูปวงข้าวสีเหลืองบนพื้นสีแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาวและสีน้ำเงิน วงข้าว 10 ต้น หมายถึง ประเทศสมาชิก 10 ประเทศ สีเหลืองหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง สีแดงหมายถึง ความกล้าหาญและการมีพลวัติ สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ และสีน้ำเงินหมายถึงสันติภาพและความมั่นคง

นโยบายการดำเนินงานของอาเซียนจะเป็นผลจากการประชุมหารือในระดับหัวหน้ารัฐบาล ระดับรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียน ทั้งนี้การประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) หรือ การประชุมของผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการประชุมระดับสูงสุดเพื่อกำหนดแนวนโยบายในภาพรวมและเป็นโอกาสที่ประเทศสมาชิกจะได้ร่วมกันประกาศเป้าหมายและแผนงานของอาเซียนในระยะยาวซึ่งจะปรากฏเป็นเอกสารในรูปแบบต่างๆ อาทิ แผนปฏิบัติการ (Action Plan) แถลงการณ์ร่วม (Joint Declaration) ปฏิญญา (Declaration) ความตกลง (Agreement) หรืออนุสัญญา (Convention) ส่วนการประชุมในระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสจะเป็นการประชุมเพื่อพิจารณาทั้งนโยบายในภาพรวมและนโยบายเฉพาะด้าน

ด้านการเมืองและความมั่นคง อาเซียนได้จัดทำปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality-ZOPFAN) ในปี 2514 จัดทำสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation-TAC) ในปี 2519 และจัดทำสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asian Nuclear Weapon-Free Zone-SEANWFZ) ในปี 2538 รวมทั้งได้ริเริ่มการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum-ARF) ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งแรกเมื่อปี 2537

ด้านเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area-AFTA) ในปี 2535 เพื่อลดภาษีศุลกากรระหว่างกันเพื่อช่วยส่งเสริมการค้าภายในอาเซียนให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตสินค้า และดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ กับทั้งได้ขยายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจเพิ่มเติมเพื่อให้การรวมตัวทางเศรษฐกิจสมบูรณ์แบบและมีทิศทางชัดเจนด้วยการจัดตั้งเขตลงทุนอาเซียน (ASEAN Investment Area-AIA) ด้านสังคม อาเซียนมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ในประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน เพื่อให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานในกรอบอาเซียน ประกอบด้วย 1) สำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEAN Secretariat) ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีเลขาธิการอาเซียน (Secretary-General of ASEAN) เป็นหัวหน้าสำนักงาน ที่ผ่านมาผู้แทนจากประเทศไทยดำรงตำแหน่งเลขาธิการอาเซียนแล้ว 2 ท่านคือ ฯพณฯ นายแผน วรรณเมธี ระหว่างปี 2527-2529 ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ ระหว่างปี 2551-2555 2) สำนักงานเลขาธิการแห่งชาติ หรือ ASEAN National Secretariat เป็นหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน มีหน้าที่ประสานกิจการอาเซียนและติดตามผลการดำเนินงานในประเทศนั้น 3) สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศและคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent

Representatives-CPR) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตที่ได้รับการแต่งตั้งมาจากประเทศสมาชิก มีภารกิจในการสนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์การระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา รวมทั้งประสานงานกับสำนักเลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ ตลอดจนดูแลความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วนภายนอก ประเทศไทยได้แต่งตั้งเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำอาเซียนและมีคณะผู้แทนถาวรไทยประจำอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา

ในโลกที่เต็มไปด้วยความท้าทายไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง ขึ้นอย่างต่อเนื่องประเทศสมาชิกเห็นพ้องกันว่าความสำคัญของการมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพในการร่วมมือกับปัญหาและความท้าทาย ตลอดจนเพื่อสร้างความสร้างความแข็งแกร่งและอำนาจต่อรองให้กับประเทศสมาชิกผู้นำอาเซียนได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยในด้านการเมืองให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political-Security Community (APSC) ด้านเศรษฐกิจให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรมให้จัดตั้ง “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) ซึ่งต่อมา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก 5 ปี คือภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ได้เล็งเห็นว่าสถานการณ์โลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาเซียนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถคบหาหนำในการดำเนินความสัมพันธ์ในภูมิภาคและตอบสนองของความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

กฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter)

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 13 เมื่อปี 2550 ที่ประเทศสิงคโปร์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนธรรมนูญของอาเซียนที่จะวางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของอาเซียนในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขับเคลื่อนการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ.2015) ตามที่ผู้นำอาเซียนได้ตกลงกันไว้ โดยวัตถุประสงค์ของกฎบัตรฯ คือ ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเคารพกฎกติกาในการทำงานมากขึ้น นอกจากนี้ กฎบัตรฯ จะเป็นสถานะนิติบุคคลแก่อาเซียนในฐานะที่เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาล (intergovernmental organization)

กฎบัตรฯ ประกอบด้วยข้อบทต่างๆ 13 บท 55 ข้อ มีประเด็นใหม่ที่แสดงความก้าวหน้าของอาเซียนได้แก่ (1) การจัดตั้งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (2) การให้อำนาจเลขาธิการอาเซียนสอดส่องและรายงานการทำตามความตกลงของรัฐสมาชิก (3) การจัดตั้งกลไกสำหรับการระงับข้อพิพาทต่างๆ ระหว่างประเทศสมาชิก (4) การให้ผู้นำเป็นผู้ตัดสินว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อรัฐผู้ละเมิดพันธกรณีตามกฎบัตรฯ อย่างร้ายแรง (5) การเปิดช่องให้ใช้วิธีการอื่นในการตัดสินใจได้หากไม่มีฉันทามติ (6) การส่งเสริมการปรึกษาหารือกันระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อแก้ไขปัญหาที่กระทบต่อผลประโยชน์ร่วม ซึ่งให้การตีความหลักการห้ามแทรกแซงกิจการภายในมีความยืดหยุ่นมากขึ้น (7) การเพิ่มบทบาทของประธานอาเซียนเพื่อให้อาเซียนสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที (8) การเปิดช่องทางให้อาเซียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรภาคประชาสังคมมากขึ้น และ (9) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน 2 ครั้งต่อปี จัดตั้งคณะมนตรีเพื่อประสานความร่วมมือในแต่ละ 3 สาขาหลัก และการมีคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียนที่กรุงจาการ์ตา เพื่อลดเวลาและค่าใช้จ่ายในการประชุมของอาเซียน เป็นต้น

กฎบัตรอาเซียนมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 กล่าวคือ หลังจากประเทศสมาชิกครบทั้ง 10 ประเทศ ได้ให้สัตยาบันกฎบัตร และการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 1 มีนาคม 2552 ที่จังหวัดเพชรบุรี เป็นการประชุมระดับผู้นำอาเซียนครั้งแรกหลังจากกฎบัตรมีผลบังคับใช้

ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community)

อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคงเพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ และความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้น 3 ประการ คือ 1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจในระบบสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริต การส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล เป็นต้น 2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจและการระงับข้อพิพาทโดยสันติเพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ด้วยกันโดยสงบสุขและไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติ และภัยธรรมชาติ และ 3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN+3 กับจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ASEAN Economic Community)

อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจ้ดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการการค้าเนิงานให้ด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้าน คือ 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อยๆ ลดหรือยกเลิกอุปสรรคระหว่างกันเป็นระยะ ทั้งนี้ กำหนดเป้าหมายให้ลดภาษีสินค้าเป็น 0% และลดหรือเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี สำหรับประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศภายในปี 2553 เปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2558 และเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2553 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการแข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ และพลังงาน) 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น ข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration-IAI) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community)

อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อทำให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้าน ได้แก่ เยาวชน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนา วัฒนธรรมและสาร์นิเทศ กิจการพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด และการจัดการภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน

อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี 2558 โดยมุ่งหวังในเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity)

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Development) (2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) (3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) (4) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) (5) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) (6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap) โดยมีกลไกการดำเนินงาน ได้แก่ การประชุมรายสาขา (Sectoral) ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Officials Meeting) และระดับรัฐมนตรี (Ministerial Meeting) คณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Council) รวมทั้งการประชุมคณะกรรมการด้านสังคมและวัฒนธรรม (Senior officials Committee for ASEAN Socio-Cultural Community)

ความสัมพันธ์อาเซียน-ออสเตรเลีย

ออสเตรเลียเป็นประเทศแรกที่ได้สถาปนาความสัมพันธ์ประเทศคู่เจรจา กับอาเซียนในปี 2517 (ค.ศ. 1974) และดำเนินความสัมพันธ์กันอย่างราบรื่น มีการปรับเปลี่ยนลำดับความสำคัญของความร่วมมือในสาขาต่าง ๆ ไปตามพัฒนาการทางเศรษฐกิจและความจำเป็นอื่น ๆ ที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์อาเซียน โดยเฉพาะการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558

ในด้านการเมืองความมั่นคง อาเซียนและออสเตรเลียได้ร่วมลงนาม ASEAN-Australia Joint Declaration for Cooperation to Combat International Terrorism เมื่อปี พ.ศ. 2547 และได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation: TAC) เมื่อเดือน ธ.ค. 2548 นอกจากนี้ ออสเตรเลียมีบทบาทในกรอบ ASEAN Regional Forum (ARF) อย่างแข็งขัน และให้ความสำคัญกับสถานการณ์ทางการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอันดับต้นๆ โดยเฉพาะเรื่องการค้าการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และการค้ามนุษย์

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียน ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ได้ร่วมลงนามความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA) เมื่อวันที่ 27 ก.พ. 2552 ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ณ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี โดยความตกลง AANZFTA มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 สำหรับประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยไทยได้แจ้งถึงความพร้อมในการบังคับใช้ความตกลงต่อประเทศภาคี ซึ่งจะให้ความตกลง AANZFTA มีผลบังคับใช้สำหรับไทยตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2553 เป็นต้นไป

ในด้านความร่วมมือด้านการพัฒนา ภายใต้ ASEAN-Australia Development Cooperation Program (AADCP) ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2552-2558 ออสเตรเลียจะให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนากับอาเซียนเป็นมูลค่าประมาณ 57 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยจะเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถ การวิจัยและให้คำแนะนำเชิงนโยบาย รวมถึงการสนับสนุนกลไกระดับภูมิภาคเพื่อการรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558

ไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-ออสเตรเลีย ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2549 ถึงเดือนกรกฎาคม 2552 ได้มีบทบาทในการสนับสนุนและผลักดันให้อาเซียนและออสเตรเลียร่วมลงนามเอกสารสำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่ 1. Joint Declaration on ASEAN-Australia Comprehensive Partnership (2550) 2. ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement และ 3. ASEAN-Australia Development Cooperation Program (AADCP II)

ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน กับออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 53 ที่กรุงฮานอย เวียดนาม อาเซียนและออสเตรเลียเห็นพ้องให้เพิ่มความร่วมมือด้านการพัฒนาและการรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อเสริมสร้างประชาคมอาเซียนในปี 2558 โดยเฉพาะด้านการศึกษา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลดช่องว่างการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การจัดการภัยพิบัติ และ การส่งเสริมการติดต่อระหว่างประชาชน นอกจากนี้ ไทยได้เสนอให้ออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงในภูมิภาค โดยเน้นในเรื่องเทคโนโลยีสะอาด การจัดการระบบคมนาคมขนส่ง และการอำนวยความสะดวกในการข้ามแดน

เพื่อเพิ่มพูนและยกระดับความสัมพันธ์กับอาเซียน ออสเตรเลียได้เสนอให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน-ออสเตรเลียเป็นครั้งแรก ในปี 2553 ในช่วงเดียวกับการประชุมสุดยอดอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา

ความสัมพันธ์อาเซียนกับนิวซีแลนด์

ความสัมพันธ์อาเซียน-นิวซีแลนด์เริ่มตั้งแต่ปี 2518 (ค.ศ. 1975) โดยนิวซีแลนด์เป็นประเทศคู่เจรจาลำดับที่ 2 ของอาเซียนหลังจากออสเตรเลีย เดิมความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะประเทศผู้รับกับประเทศผู้ให้ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือความร่วมมือเพื่อการพัฒนาซึ่งในปัจจุบัน ความสัมพันธ์อาเซียน-นิวซีแลนด์ได้พัฒนาเป็นความสัมพันธ์อย่างรอบด้าน

ในด้านการเมืองความมั่นคง นิวซีแลนด์ได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation: TAC) และได้ลงนามในปฏิญญาร่วมว่าด้วยความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายสากลกับอาเซียน (ASEAN-New Zealand Joint Declaration for Cooperation to Combat International Terrorism) เมื่อปี 2548 นอกจากนี้ประเทศสมาชิกอาเซียนยังได้รับประโยชน์จากบทบาทอันแข็งขันของนิวซีแลนด์ในด้านการต่อต้านการก่อการร้ายโดยเฉพาะในกรอบ Interfaith Dialogue และ Alliance of Civilization ด้วย

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียน ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ได้ร่วมลงนามความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement: AANZFTA) เมื่อวันที่ 27 ก.พ. 2552 ในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 14 ณ อ. ซะอำ จ. เพชรบุรี โดยความตกลง AANZFTA มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 สำหรับประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม โดยไทยได้แจ้งถึงความพร้อมในการบังคับใช้ความตกลงต่อประเทศภาคีซึ่งจะทำให้ความตกลง AANZFTA มีผลบังคับใช้สำหรับไทยตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2553 เป็นต้นไป

ในด้านการพัฒนา ไทยได้เสนอต่อที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับนิวซีแลนด์ที่ จ. ภูเก็ต เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 52 ให้มีการยกเว้นการขอความร่วมมืออาเซียน – นิวซีแลนด์ ฉบับที่ 2 ระหว่างปี 2553 – 2558 เพื่อกำหนดแนวทางความร่วมมือด้านการพัฒนาระหว่างอาเซียนและนิวซีแลนด์ให้สอดคล้องและเกื้อหนุนกับการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของไทย และต่อมาที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับนิวซีแลนด์ (PMC+1) เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 2553 ณ กรุงฮานอย เวียดนาม ได้รับรองเอกสารแนวทางการดำเนินความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และการพัฒนา ระหว่างอาเซียนและนิวซีแลนด์ 2 ฉบับ คือ 1.) ปฏิญญาร่วมว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนที่ครอบคลุมทุกด้านระหว่างอาเซียนและนิวซีแลนด์ (Joint Declaration for an ASEAN-NZ Comprehensive Partnership) และ 2.) แผนปฏิบัติการเพื่อปฏิบัติตามปฏิญญาร่วมว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนที่ครอบคลุมทุกด้านระหว่างอาเซียนและนิวซีแลนด์ ค.ศ. 2010-2015 (Plan of Action to Implement the Joint Declaration for an ASEAN-NZ Comprehensive Partnership 2010-2015)

นอกจากนี้ ไทย ได้เสนอให้นิวซีแลนด์เข้ามามีบทบาทในเรื่องการเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Connectivity) โดยเฉพาะเรื่องการเชื่อมโยงทางทะเล ความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการพัฒนา clean technology และการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนด้วย

ภายใต้กรอบความร่วมมือฉบับปัจจุบัน นิวซีแลนด์ ได้เสนอโครงการ flagship 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการให้ทุนแก่นักศึกษาอาเซียน ปีละ 170 คน 5 ปี 2) โครงการแลกเปลี่ยนนักธุรกิจรุ่นใหม่ 3) การจัดการภัยพิบัติ และ 4) โครงการแลกเปลี่ยนความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการเกษตรภายใต้แนวคิดเรื่อง Agricultural Diplomacy

ในปี 2553 นี้ นิวซีแลนด์ได้เสนอให้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน-นิวซีแลนด์สมัยพิเศษ (Commemorative Summit) เพื่อฉลองโอกาสครบรอบ 35 ปีของความสัมพันธ์อาเซียน-นิวซีแลนด์

ความสัมพันธ์อาเซียน-ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเริ่มความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการกับอาเซียนในปี 2516 และพัฒนาความสัมพันธ์เป็นประเทศคู่เจรจาของอาเซียนในปี 2520 ในปี 2546 มีการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่นสมัยพิเศษ (ASEAN-Japan Commemorative Summit) ที่กรุงโตเกียว ในโอกาสครบรอบ 30 ปีความสัมพันธ์อาเซียน-ญี่ปุ่น และได้มีการลงนามปฏิญญาโตเกียวว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนที่มีพลวัตและยั่งยืนระหว่างอาเซียน-ญี่ปุ่น (Tokyo Declaration for the Dynamic and Enduring ASEAN-Japan Partnership) เพื่อกำหนดทิศทางความร่วมมือระหว่างสองฝ่าย ญี่ปุ่นให้การสนับสนุนการรวมตัวของอาเซียนโดยจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการรวมตัวกันของอาเซียน (Japan-ASEAN Integration Fund – JAIF) และยังเป็นผู้สนับสนุนรายใหญ่ที่สุดของกรอบข้อริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration – IAI) อีกด้วย

ในด้านการเมือง ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่เจรจาลำดับที่ 4 ที่ได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia-TAC) และเป็นประเทศแรกที่จัดตั้งกรอบการประชุมความร่วมมือด้านการต่อต้านการก่อการร้ายอย่างเป็นทางการกับอาเซียน

ในด้านเศรษฐกิจ เมื่อปี 2524 อาเซียนและญี่ปุ่นได้จัดตั้งศูนย์อาเซียน-ญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ที่กรุงโตเกียว ทั้งนี้ ญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าอันดับ 1 และผู้ลงทุนรายใหญ่อันดับ 2 ของอาเซียน

เมื่อเดือน เม.ย. 2551 อาเซียนและญี่ปุ่นได้ลงนามความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-Japan Comprehensive Economic Partnership - AJCEP) นอกจากนี้อาเซียนและญี่ปุ่น ได้จัดตั้งกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิขึ้น เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์อาเซียน-ญี่ปุ่นในอนาคต โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิได้จัดทำรายงานข้อเสนอแนะต่อผู้นำอาเซียนและญี่ปุ่น ในการประชุมสุดยอดอาเซียน-ญี่ปุ่น ครั้งที่ 12 เมื่อเดือน ต.ค. 2552 ที่ชะอำ หัวหิน ประเทศไทย

ในด้านสังคมและวัฒนธรรม ญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนโดยเฉพาะในระดับเยาวชนโดยญี่ปุ่นได้จัดตั้งโครงการ Japan East Asia Network of Exchanges for Students and Youths (JENESYS) ขึ้นโดยจะเชิญเยาวชนจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาแลกเปลี่ยนที่ญี่ปุ่นปีละประมาณ 6,000 คนต่อเนื่องกันเป็นเวลา 5 ปี ตั้งแต่เดือน ส.ค. 2550-ก.ค. 2555

ไทยมีบทบาทเป็นประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญของญี่ปุ่น นอกจากนี้ญี่ปุ่นสนใจร่วมมือกับไทยในการพัฒนาอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงโดยเฉพาะด้านการพัฒนาความเชื่อมโยง ทั้งในด้าน Hardware และ Software เพื่อส่งเสริมการลดช่องว่างระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ (CLMV) เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนใน 2558 โดยได้มีการจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีและผู้นำในกรอบการประชุมแม่โขง-ญี่ปุ่น (ประกอบด้วย ญี่ปุ่น ไทย ลาว พม่า เวียดนาม และกัมพูชา) ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2551

ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน

ความสัมพันธ์อาเซียน-จีนเริ่มขึ้นเมื่อปี 2534 และในปี 2539 ได้ยกสถานะเป็น full dialogue partner ในปี 2549 ได้มีการประชุมสุดยอดอาเซียน-จีนสมัยพิเศษ ที่นครหนานหนิง เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 15 ปี ความสัมพันธ์อาเซียน-จีน และในปี 2554 จีนและอาเซียนจะจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปีความสัมพันธ์

ด้านการเมือง/ความมั่นคง จีนเป็นประเทศคู่เจรจาแรกที่ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (TAC) ในปี 2546 และเป็นประเทศที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ประเทศแรก que แสดงความพร้อมที่จะลงนามในพิธีสารต่อทำยสนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้านเศรษฐกิจ จีนเป็นประเทศคู่เจรจาประเทศแรกที่เสนอให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอาเซียน โดยทั้งสองฝ่ายได้ลงนามใน ASEAN-China Framework Agreement on Economic Cooperation เมื่อปี 2545 ซึ่งวางเป้าหมายให้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนกับประเทศสมาชิกอาเซียนเก่า 6 ประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และบรูไน ภายในปี 2553 และกับประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (CLMV) ภายในปี 2558 โดยอาเซียน-จีนได้ลงนามความตกลงด้านการค้าสินค้าในปี 2547 ความตกลงด้านการค้าบริการในปี 2550 และความตกลงด้านการลงทุนในปี 2552

ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนมีผลสมบูรณ์เมื่อวันที่ 1 ม.ค.2553 ซึ่งทำให้อัตราภาษีศุลกากรสินค้าส่วนใหญ่เหลือ 0% (เฉพาะประเทศอาเซียนเก่า 6 ประเทศกับจีน) ในปี 2552 อาเซียน-จีนมีมูลค่าการค้าระหว่างกัน 1.6 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปี 2551 ประมาณ 3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่จีนได้กลายเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของอาเซียน และอาเซียนเป็นคู่ค้าอันดับ 3 ของจีนเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มูลค่าการลงทุนระหว่างกันยังอยู่ในระดับต่ำ (ปี 2551 จีนลงทุนในอาเซียน 1.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 2.4% ของเงินลงทุนจากต่างชาติทั้งหมด)

จีนเป็นประเทศคู่เจรจาประเทศที่ 3 ที่อาเซียนได้ร่วมลงนามความตกลงจัดตั้ง (www.asean-china-center.org/english) และคาดว่าจะสามารถจัดตั้งศูนย์ฯ ที่กรุงเทพฯ ได้ภายใน 2-3 ปีข้างหน้า

ด้านการพัฒนา อาเซียนและจีนได้กำหนดให้มีความร่วมมือใน 11 สาขาหลัก ได้แก่ เกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การลงทุน การพัฒนา ลุ่มน้ำโขง การคมนาคมขนส่ง พลังงาน วัฒนธรรม สาธารณสุข การท่องเที่ยว และ สิ่งแวดล้อม

ด้านความเชื่อมโยง อาเซียนได้ผลักดันเรื่องความเชื่อมโยง (connectivity) ภายในภูมิภาค และจีนได้จัดตั้งกองทุนอาเซียน-จีนเพื่อการลงทุน และโครงการสินเชื่อ เชิงพาณิชย์ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโครงข่ายคมนาคม โทรคมนาคม พลังงาน และทรัพยากรธรรมชาติภายในอาเซียน โดยรับข้อเสนอโครงการ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน

อาเซียนและจีนกำลังจัดทำ Plan of Action to Implement the Joint Declaration on ASEAN-China Strategic Partnership for Peace and Prosperity (2554-2558) เนื่องจากฉบับเก่าจะหมดอายุลงในสิ้นปี 2553 นี้ โดยไทยได้มีข้อเสนอแนะในเรื่องที่สำคัญ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง และการปฏิบัติการทางการแพทย์ ฉุกเฉินในเหตุการณ์ภัยพิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ทั้งสองฝ่ายได้สรุปความตกลงด้านการขนส่งทางอากาศระหว่างอาเซียน-จีนแล้ว และมีกำหนดลงนามในเดือน พ.ย. 2553

ความสัมพันธ์อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีเริ่มมีความสัมพันธ์กับอาเซียนในปี 2532 ในฐานะคู่เจรจาเฉพาะด้านและได้รับสถานะเป็นคู่เจรจาเต็มตัวของอาเซียนในปี 2534 สาธารณรัฐเกาหลีได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia) และได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจเมื่อเดือน พ.ย. 2547 เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือที่รอบด้าน

ในปี 2548 อาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลีได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างกัน นอกจากนี้ในปี 2550 อาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลีได้ร่วมลงนามจัดตั้งศูนย์อาเซียน-เกาหลี ที่กรุงโซล เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกัน ทั้งนี้ ศูนย์ฯ ได้มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 13 มี.ค. 2552 (เว็บไซต์ของศูนย์อาเซียน-เกาหลี : <http://www.aseankorea.org/main/index/index002.jsp>)

เมื่อวันที่ 1-2 มิ.ย. 2552 สาธารณรัฐเกาหลีเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี สมัยพิเศษ ที่เกาะเจจู เพื่อเฉลิมฉลองครบรอบ 20 ปีความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่าย โดยผู้นำทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในแถลงการณ์ร่วมการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลีสมัยพิเศษ ซึ่งมีเนื้อหามุ่งส่งเสริมความร่วมมืออย่างรอบด้าน ปัจจุบันอาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลีมีความร่วมมือในด้านการค้า การลงทุน การขนส่ง การท่องเที่ยว การเกษตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวิชาการ การรักษาสันติภาพ สหกรณ์ สุข การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม การต่อต้านการก่อการร้าย และสนับสนุนการลดช่องว่างการพัฒนาและการรวมตัวของอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี ครั้งที่ 13 เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2553 อาเซียนและสาธารณรัฐเกาหลีได้ยกระดับความสัมพันธ์อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลีเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ และได้จัดทำปฏิญญาร่วมว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดทิศทาง การส่งเสริมความร่วมมืออาเซียน - สาธารณรัฐเกาหลี (2554-2558)

นอกเหนือจากการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงในกรอบความสัมพันธ์กับอาเซียน สาธารณรัฐเกาฬียังมีบทบาทในเวทีอื่นๆ ที่จัดตั้งขึ้นโดยอาเซียน อาทิ กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 เวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก และการประชุมอาเซียนว่าด้วยการเมืองและความมั่นคงในเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum)

ความสัมพันธ์อาเซียน – อินเดีย

อาเซียนกับอินเดียเริ่มต้นความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการในปี 2535 ในลักษณะคู่เจรจาเฉพาะด้านและยกระดับขึ้นเป็นคู่เจรจาอย่างสมบูรณ์เมื่อปี 2538 ต่อมาได้พัฒนาความสัมพันธ์สู่ระดับการประชุมสุดยอดครั้งแรก เมื่อ 5 พฤศจิกายน 2545 ที่กรุงเทพมหานคร

ความสัมพันธ์อาเซียน – อินเดีย เป็นความสัมพันธ์อย่างรอบด้านในฐานะหุ้นส่วน โดยมีเอกสารความเป็นหุ้นส่วนระหว่างอาเซียน – อินเดีย เพื่อสันติภาพ ความก้าวหน้าและความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน (ASEAN – India Partnership for Peace, Progress and Shared Prosperity) กำหนดแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกัน ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และความร่วมมือเพื่อการพัฒนา โดยมีแผนปฏิบัติการรองรับ ปัจจุบัน อยู่ภายใต้แผนปฏิบัติการ พ.ศ. 2553 – 2558 ทั้งสองฝ่ายได้จัดตั้งกองทุนอาเซียน – อินเดีย (ASEAN India Fund) เพื่อใช้สนับสนุนการดำเนินความร่วมมือดังกล่าว ในด้านการเมืองและความมั่นคง อินเดียได้เข้าร่วมการประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกตั้งแต่ปี 2539 โดยมีบทบาทในเรื่องความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเล และได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เมื่อปี 2546 อีกทั้งได้รับรองแถลงการณ์ร่วมกับอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือเพื่อต่อต้านการก่อการร้ายสากลในปีเดียวกัน นอกจากนี้ อินเดียยังได้เข้าเป็นสมาชิกของการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ในปี 2548

ในด้านเศรษฐกิจ อาเซียนและอินเดียได้ลงนามกรอบความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในปี 2546 ซึ่งครอบคลุมการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการ การลงทุนและความร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาต่างๆ และได้บรรลุผลการเจรจาจัดทำความตกลงด้านการค้าสินค้าในเดือนสิงหาคม 2551 อาเซียน – อินเดียตั้งเป้าหมายที่จะขยายมูลค่าการค้าระหว่างกันเป็น 70 พันล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2555 จากมูลค่าการค้าเมื่อปี 2551 – 2552 ประมาณ 46.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยอาเซียนเป็นฝ่ายได้ดุลการค้าประมาณ 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในด้านสังคมและการพัฒนา อินเดียให้ความร่วมมือสนับสนุนการพัฒนาและลดช่องว่างในอาเซียน โดยจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมภาษาอังกฤษและศูนย์ฝึกอบรมผู้ประกอบการในประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือกับอาเซียนในสาขาที่อินเดียมีศักยภาพ เช่น ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี IT รวมทั้งการแพทย์และเภสัชกร โดยได้จัดตั้งกองทุน ASEAN – India Science & Technology Fund ด้วยเงินตั้งต้น 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้าน IT การตั้งกองทุน ASEAN – India Green Fund เพื่อสนับสนุนกิจกรรมในการส่งเสริมการปรับตัวและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภูมิภาค โดยอินเดียออกเงินตั้งต้น 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ การพัฒนาความร่วมมือด้านการแพทย์แผนโบราณ การให้ทุนการฝึกอบรมด้านอายุรเวชแก่บุคลากรของอาเซียน โครงการความร่วมมือด้านการผลิตยา นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ภาคประชาสังคมอาเซียนและอินเดียมีโครงการประจำปีเพื่อแลกเปลี่ยนระหว่างประชาชนหลากหลายกลุ่ม ทั้งนักศึกษา ผู้สื่อข่าว และนักการทูต อีกทั้งกำลังจะริเริ่มให้มีการเยือนระหว่างสมาชิกรัฐสภาด้วย

ในปี 2555 อาเซียนและอินเดียจะมีการประชุมสุดยอดเพื่อฉลองโอกาสครบรอบ 20 ปี ของความสัมพันธ์ในฐานะประเทศคู่เจรจา และครบรอบ 10 ปีของการประชุมสุดยอดอาเซียน-อินเดีย นอกจากนี้อินเดียแสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนการเชื่อมโยงระหว่างกันของอาเซียน (ASEAN Connectivity) ทั้งการขยายทางหลวงสามฝ่ายไทย-พม่า-อินเดีย ไปยังลาว กัมพูชา และการพัฒนา Mekong-India Economic Corridor อีกทั้งสนับสนุนการพัฒนาการเชื่อมโยงด้าน IT ของอาเซียน โดยเสนอจะให้ทุนการศึกษาด้าน IT แก่ประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศละ 100 ทุน ในระยะเวลา 5 ปี ข้างหน้าตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นไป

ความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดา

ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนและแคนาดาเริ่มต้นอย่างเป็นทางการในปี 2520 แต่ได้ประสพภาวะชะงักงันนับตั้งแต่ปี 2540 เมื่ออาเซียนรับพม่าเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งแคนาดาไม่ประสงค์ให้พม่าเข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ หลังจากนั้น ได้มีความพยายามหาทางรื้อฟื้นความสัมพันธ์ จนกระทั่งในวันที่ 19 ม.ค. 2547 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้จัดการประชุม ASEAN-Canada Dialogue ครั้งแรก ซึ่งนับเป็นการกลับมาดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันอีกครั้ง

ในวันที่ 22 ก.ค. 2552 อาเซียนได้จัดการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน (Post Ministerial Conference - PMC+1) กับแคนาดา โดยที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบปฏิญญาร่วมว่าด้วยความสัมพันธ์ที่เพิ่มพูนระหว่างอาเซียนกับแคนาดา (Joint Declaration on the ASEAN-Canada Enhanced Partnership) ซึ่งจะเป็นแผนแม่บทในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันในอนาคต นอกจากนี้ไทยยังได้เข้ารับหน้าที่ประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-แคนาดาเป็นเวลา 3 ปีในการประชุม PMC ในครั้งนี้ด้วย

อาเซียนและแคนาดาได้จัดการประชุม ASEAN-Canada Informal Coordinating Meeting Mechanism (ICM) ครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นการประชุมในระดับผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ระหว่างวันที่ 24-25 ก.พ. 2553 ณ สำนักเลขาธิการอาเซียน กรุงจาการ์ตา เพื่อติดตามพัฒนาการความสัมพันธ์และกิจกรรมความร่วมมือในด้านต่างๆ ระหว่างอาเซียนและแคนาดา นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้มีการร่างและแก้ไขแผนปฏิบัติการเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของปฏิญญาร่วมว่าด้วยความสัมพันธ์ที่เพิ่มพูนระหว่างอาเซียนกับแคนาดา ค.ศ. 2010-2015 (Plan of Action to Implement the Joint Declaration on the ASEAN-Canada Enhanced Partnership 2010-2015)

ประเทศไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานฯ ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม ASEAN-Canada Dialogue ครั้งที่ 7 ซึ่งเป็นการประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส ระหว่างวันที่ 10-11 มิ.ย. 2553 ณ โรงแรมสยามซิตี้ กรุงเทพฯ โดยได้หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางยุทธศาสตร์ทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ ประเด็นปัญหาในภูมิภาค และความร่วมมือเพื่อการพัฒนาต่างๆ

ความสัมพันธ์อาเซียน-สหรัฐฯ

ความสัมพันธ์อาเซียน-สหรัฐฯ เริ่มต้นอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2520 โดยในระยะแรกเน้นความร่วมมือด้านการพัฒนา ต่อมาขยายถึงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ สหรัฐฯ เน้นการหารือและส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านการเมืองและความมั่นคงกับอาเซียน ขณะที่อาเซียนยังต้องการความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาและปรารถนาที่จะส่งเสริมในด้าน เศรษฐกิจและการค้ากับสหรัฐฯ ในลักษณะกลุ่มประเทศ

ในปัจจุบัน รัฐบาลสหรัฐฯ ของประธานาธิบดี Barack Obama มีท่าทีที่จะให้ความสำคัญมากขึ้นกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังจะเห็นได้จากการที่สหรัฐฯ แต่งตั้งเอกอัครราชทูตทวิภาคีการอาเซียนเป็นประเทศแรก นาง Hillary Clinton รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ เดินทางเยือนสำนักเลขาธิการอาเซียนที่กรุงจาการ์ตาเมื่อเดือน ก.พ. 2552 และเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ครั้งที่ 42 ที่ประเทศไทยเมื่อเดือน ก.ค. 2552 ซึ่งในโอกาสดังกล่าวได้ย้ำว่าสหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับอาเซียนในฐานะหุ้นส่วนด้านการเมือง เศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ รวมทั้งแสดงความพร้อมที่จะร่วมมือกับอาเซียนในประเด็นที่เป็นประโยชน์ร่วมกันทั้งในกรอบทวิภาคีและในกรอบองค์การระหว่างประเทศในเรื่องต่างๆ และสหรัฐฯ ยังได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia - TAC) ในการประชุมดังกล่าวด้วย

การประชุมผู้นำอาเซียน-สหรัฐฯ ครั้งที่ 1 (1st ASEAN-US Leaders' Meeting)

ในวันที่ 15 พ.ย. 2552 ที่สิงคโปร์ ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้เป็นประธานการประชุมร่วมกับประธานาธิบดีสหรัฐฯ ถือเป็นการประชุมสุดยอดเป็นครั้งแรกระหว่างอาเซียนและสหรัฐฯ โดยที่ประชุมได้เน้นย้ำถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างอาเซียนและสหรัฐฯ ในฐานะหุ้นส่วนในการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายต่างๆ ซึ่งสหรัฐฯ ยินดีร่วมมือในการสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ขณะที่ในส่วนของอาเซียนนั้น ยินดีกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันของสหรัฐฯ ที่เร่งส่งเสริมความสัมพันธ์กับอาเซียน และแสดงความพร้อมที่จะร่วมมือกับสหรัฐฯ ในการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคในด้านต่างๆ นอกจากนี้ ผู้นำอาเซียนและสหรัฐฯ ยังได้ออกแถลงการณ์ร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นการพบหารือระหว่างรัฐมนตรีสหรัฐฯ และอาเซียน การจัด

roadshow ร่วมกันของอาเซียนไปยังสหรัฐฯ การประกาศจัดตั้งให้มี Eminent Person Group ในการส่งเสริมและสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างกัน เป็นต้น

ในวันที่ 22 ก.ค. 2553 ที่กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม อาเซียนได้จัดการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนและสหรัฐฯ (Post Ministerial Conference +1 with the US) ซึ่ง นาง Hillary Clinton รัฐมนตรีต่างประเทศสหรัฐฯ ย้ำถึงการเป็นประเทศแปซิฟิกของสหรัฐฯ และยืนยันการให้ความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และอาเซียน รวมทั้งแสดงความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านการสร้างประชาคมของอาเซียน นอกจากนี้ ยังได้ประกาศด้วยว่า ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ประสงค์จะจัดการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน-สหรัฐฯ ครั้งที่ 2 ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงในระหว่างการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ รวมทั้งได้แจ้งที่ประชุมทราบด้วยว่า ปธน. สหรัฐฯ ได้มอบหมายให้ตนเข้าร่วมในฐานะผู้สังเกตการณ์ในการประชุมสุดยอดผู้นำเอเชียตะวันออก (East Asia Summit – EAS) ในช่วงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนในเดือน ต.ค. ศกนี้ เพื่อที่ ปธน. สหรัฐฯ จะสามารถเข้าร่วมการประชุม EAS ในปีหน้า

การประชุมผู้นำอาเซียน-สหรัฐฯ ครั้งที่ 2 (2nd ASEAN-US Leaders' Meeting)

ฝ่ายสหรัฐฯ ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมผู้นำอาเซียน-สหรัฐฯ ครั้งที่ 2 (2nd ASEAN-US Leaders' Meeting) เมื่อวันที่ 24 ก.ย. 2553 เวลา 13.00-14.30 น. ที่โรงแรม Waldorf Astoria นครนิวยอร์ก โดยผู้นำอาเซียน-สหรัฐฯ ได้หารือถึงความร่วมมือระหว่างกัน และทิศทางความร่วมมือในอนาคต ตลอดจนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นในภูมิภาคและประเด็นระหว่างประเทศต่างๆ โดยนายกรัฐมนตรีได้หยิบยกประเด็นต่างๆ ขึ้นเสนอต่อที่ประชุม ได้แก่ ความเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Connectivity) การสร้างประชาคมอาเซียน (Community Building) สถาปัตยกรรมในภูมิภาค (Regional Architecture) นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้มีแถลงการณ์ร่วม (Joint Statement) ของการประชุมในครั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองของผู้นำอาเซียนและสหรัฐฯ ที่จะกระชับความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย

ความสัมพันธ์อาเซียน-รัสเซีย เริ่มต้นจากการที่รัสเซียได้สถาปนาความสัมพันธ์ในฐานะคู่หารือ (Consultative relations) กับอาเซียนในปี 2534 และพัฒนาความสัมพันธ์จนได้รับสถานะประเทศคู่เจรจา (Dialogue Partner) กับอาเซียนในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน สมัยที่ 29 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2539 ที่กรุงจาการ์ตา ซึ่งขณะนี้ พม่าถือเป็นประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์ฯ ในปี 2552 (2009) – 2555 (2012)

สำหรับกลไกของ คสพ. จะประกอบด้วย (1) ASEAN-Russia Summit (ระดับผู้นำ) จัดขึ้น 1 ครั้งเมื่อปี 2548 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ และครั้งที่ 2 ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2553 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม (2) ASEAN PMC + 1 (ระดับรัฐมนตรี) ประชุมปีละครั้ง (3) ASEAN-Russia SOM (ระดับปลัด) ประชุมทุก 18 เดือน ตั้ง Open-Ended WG endorsed by PMC+1 (4) ASEAN-Russia Joint Cooperation Committee (CPR) ประชุมปีละครั้ง (5) ASEAN-Russia Joint Planning and Management Committee (CPR) ประชุมปีละครั้ง

ในส่วนของสาขาความร่วมมือในสาขาต่างๆ ระหว่างอาเซียนกับรัสเซีย ดังนี้

- ความร่วมมือด้านการเมืองความมั่นคง อาเซียนและรัสเซียได้ลงนามในเอกสารสำคัญหลายฉบับ ได้แก่ ปฏิญญาร่วมอาเซียน-รัสเซียว่าด้วยความเป็นหุ้นส่วนเพื่อสันติภาพ ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และการพัฒนาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (2003) แถลงการณ์ร่วมอาเซียน-รัสเซียว่าด้วยความร่วมมือในการต่อต้านการก่อการร้าย (2004) และรัสเซียได้ภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือ (2004)

- ความร่วมมือด้านการพัฒนา ในปี 2548 ผู้นำอาเซียนและรัสเซียได้ลงนามใน Joint Declaration of the Heads of State/Government of the Member Countries of ASEAN and the Head of State of the Russian Federation on Progressive and Comprehensive Partnership และได้รับรอง Comprehensive Programme of Action to Promote Cooperation between ASEAN and the Russian Federation (2005-2015) ซึ่งอาเซียนและรัสเซียได้จัดตั้งกองทุน ASEAN-Russia Dialogue Partnership Financial Fund (DPFF) ขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือต่าง ๆ โดยรัสเซียเป็นผู้มอบเงินเข้ากองทุนฝ่ายเดียว (ขณะนี้ กองทุนมีเงินประมาณ 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

- ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ รัฐมนตรีต่างประเทศของอาเซียนและรัสเซียได้ลงนามในความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ปี 2548 ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ ในปี 2552 มูลค่าการค้าระหว่างอาเซียน-รัสเซียประมาณ 8,530 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สินค้าสำคัญที่รัสเซียส่งออกมาอาเซียนได้แก่ ชิ้นส่วนประกอบโลหะ เคมีภัณฑ์ และสินค้าประกอบจากสินแร่ ในขณะที่อาเซียนส่งออกสินค้าประเภทเครื่องจักร เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ อาหารสำเร็จรูป น้ำมันประกอบอาหารไปรัสเซีย รัสเซียถือเป็นตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพสำหรับการขยายตลาดของอาเซียนและจะเป็นประตูกระจายสินค้าอาเซียนไปยังกลุ่มประเทศ CIS ได้ในอนาคต

- การจัดตั้ง ASEAN Centre เลขาธิการอาเซียน (แทนประเทศสมาชิกอาเซียน) ร่วมกับอธิการบดี Moscow State Institute of International Relations (MGIMO) ได้ลงนามบันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งศูนย์อาเซียนในกรุงมอสโก เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 และมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการที่ MGIMO กรุงมอสโก เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2553

ASEAN Plus Three

ความร่วมมือในกรอบอาเซียน+3

กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี) เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 2540 ในช่วงที่เกิดวิกฤตทางการเงินในภูมิภาคเอเชียตะวันออก โดยมีการพบหารือระหว่างผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนและผู้นำของจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี เป็นครั้งแรก ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อเดือนธันวาคม 2540 นับแต่นั้นเป็นต้นมา การประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงเดียวกับการประชุมสุดยอดอาเซียน กรอบความร่วมมืออาเซียน+3 เริ่มเป็นรูปเป็นร่างภายหลังการออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือเอเชียตะวันออกเมื่อปี 2542 และการจัดตั้ง East Asia Vision Group (EAVG) ในปี 2542 เพื่อวางวิสัยทัศน์ความร่วมมือในเอเชียตะวันออก EAVG ได้เสนอแนะแนวคิดการจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออก (East Asian community-EAc) และมาตรการความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดตั้ง EAc ต่อมา

ในการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ครั้งที่ 9 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมื่อปี 2548 ผู้นำได้ลงนามในปฏิญญากรุงกัวลาลัมเปอร์ ว่าด้วยการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 (Kuala Lumpur Declaration on the ASEAN+3 Summit) กำหนดให้การจัดตั้งประชาคมเอเชียตะวันออกเป็นเป้าหมายระยะยาว และให้กรอบอาเซียน+3 เป็นกลไกหลักในการนำไปสู่เป้าหมายระยะยาวดังกล่าว และในโอกาสครบรอบ 10 ปีของกรอบอาเซียน+3 ในปี 2550 ได้มีการออกแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความร่วมมือเอเชียตะวันออก ฉบับที่ 2 และ แผนงานความร่วมมืออาเซียน+3 (ปี 2550-2560)

ประเทศไทยได้เป็นประธานและเจ้าภาพการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2552 ที่ชะอำ หัวหิน โดยที่ประชุมฯ ได้รับรองแถลงการณ์ ชะอำ หัวหิน ว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพในกรอบอาเซียน+3 (Cham Hua Hin Statement on ASEAN Plus Three Cooperation on Food Security and Bio-Energy Development) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านอาหารและพลังงาน ซึ่งรวมถึงการจัดตั้งระบบสำรองข้าวฉุกเฉินอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve – APTERR) เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านอาหารในภูมิภาค และการจัดทำยุทธศาสตร์แบบบูรณาการเกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคอาหารและพลังงาน

ชีวภาพที่ยั่งยืนและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และที่ประชุมฯ ยังได้สนับสนุนประเทศไทยที่จะเป็นผู้ผลักดันการจัดตั้งกลไกความร่วมมือด้านการศึกษานในกรอบอาเซียน+3 นอกจากนี้ไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานอาเซียน+3 ได้ออกแถลงข่าวว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน+3 เพื่อรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552

ในปัจจุบันความร่วมมือในกรอบอาเซียน+3 ครอบคลุมความร่วมมือในสาขาต่างๆ ประมาณ 20 สาขา ภายใต้กรอบการประชุมในระดับต่าง ๆ มากกว่า 50 การประชุมความร่วมมือด้านการเงินภายใต้มาตรการริเริ่มเชียงใหม่ (Chiang Mai Initiative-CMI) ซึ่งริเริ่มขึ้นเมื่อปี 2543 เป็นสาขาความร่วมมือที่มีความก้าวหน้ามากที่สุด โดยได้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองพหุภาคีภายใต้ CMI หรือที่เรียกว่า “CMI Multilateralization (CMIM)” ซึ่งมีวงเงิน 1.2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นกลไกช่วยรักษาเสถียรภาพทางการเงินในภูมิภาคเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2553 และจะมีการจัดตั้ง ASEAN+3 Macroeconomic Research Office (AMRO) ที่สิงคโปร์ เพื่อวิเคราะห์และติดตามสถานะเศรษฐกิจในภูมิภาคและสนับสนุน CMIM นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งหน่วยงานประกันเครดิตและการลงทุน Credit Guarantee and Investment Facility (CGIF) เพื่อสนับสนุนการออกพันธบัตรของภาคเอกชน โดยมีวงเงินเริ่มต้น 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศอาเซียน+3 ยังได้จัดตั้งกองทุน ASEAN Plus Three Cooperation Fund (APTFCF) ซึ่งมีเงินทุนเริ่มต้นจำนวน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นกองทุนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ภายใต้แผนงานความร่วมมืออาเซียน+3 (ปี 2550-2560) รวมทั้งการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมความร่วมมืออาเซียน+3

ความร่วมมือในเวทีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก

การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS) เดิมทีเป็นข้อริเริ่มในกรอบอาเซียน+3 โดยจะเป็นการวิวัฒนาการของการประชุมสุดยอดอาเซียน+3 ไปสู่การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก อย่างไรก็ตาม อาเซียนเห็นว่า ควรเปิดกว้างให้ประเทศนอกกลุ่มอาเซียน+3 เข้าร่วมด้วย โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ 3 ประการสำหรับการเข้าร่วม ได้แก่ (1) การเป็นคู่เจรจาเต็มตัวของอาเซียน (2) การมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับอาเซียน และ (3) การภาคยานุวัติ Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia (TAC) ในปัจจุบันมีประเทศที่เข้าร่วมใน EAS จำนวน 16 ประเทศ ได้แก่ อาเซียน 10 ประเทศ ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และนิวซีแลนด์

ในการประชุม EAS ครั้งที่ 1 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2548 ได้มีการลงนามปฏิญญากรุงกัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (Kuala Lumpur Declaration on East Asia Summit) กำหนดให้ EAS เป็นเวทีหารือทางยุทธศาสตร์ที่เปิดกว้าง โปร่งใส และครอบคลุม และได้เห็นพ้องกับแนวความคิดของไทยที่ให้ EAS เป็นเวทีของผู้นำที่จะแลกเปลี่ยนความเห็นและวิสัยทัศน์ในประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ในลักษณะ top-down การประชุม EAS มีขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีประเทศที่เป็นประธานอาเซียนเป็นประธานการประชุมฯ ในการประชุม EAS ครั้งที่ 2 ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อเดือนมกราคม 2550 ที่ประชุมฯ เห็นชอบให้กำหนดสาขาความร่วมมือที่มีความสำคัญในลำดับแรก 5 สาขา ได้แก่ ใช้ห้วงตึก ความมั่นคงด้านพลังงาน การศึกษา การเงิน และการจัดการภัยพิบัติ

ประเทศไทยได้เป็นประธานและเจ้าภาพการประชุม EAS ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2552 ที่เซอ่า หัวหิน โดยที่ประชุมฯ ได้รับรองแถลงการณ์เซอ่า หัวหินว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติ (Cha-am Hua Hin Statement on EAS Disaster Management) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเตรียมความพร้อมที่รอบด้านและเพิ่มศักยภาพการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในภูมิภาค ตลอดจนพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเครือข่ายการประสานงานการตอบสนองของภัยพิบัติในระดับภูมิภาค ผ่านกรอบและกลไกอาเซียนและภูมิภาคที่มีอยู่ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยทางธรรมชาติในภูมิภาค นอกจากนี้ ไทยในฐานะ

ประเทศผู้ประสานงาน EAS ได้ออกแถลงข่าวร่วมของการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ว่าด้วยวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 เพื่อแสดงเจตนาร่วมกันของประเทศ EAS ที่จะร่วมมือกันรับมือกับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก ที่อุบัติขึ้นเมื่อปี 2551

ปัจจุบัน ประเด็นที่ผู้นำ EAS ให้ความสนใจ ได้แก่ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเงิน การค้าและการลงทุน (การประชุมสุดยอด G-20 การเจรจาการค้ารอบโดฮา การส่งเสริมสินเชื่อเพื่อการค้า และการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจแบบรอบด้านในเอเชีย ตะวันออก) และความเชื่อมโยงในภูมิภาค (regional connectivity) และให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางความร่วมมือในอนาคตของ EAS ในบริบทโครงสร้างสถาปัตยกรรมทางการเมืองระหว่างประเทศในภูมิภาค (regional architecture) และการขยายจำนวนประเทศที่เข้าร่วม EAS โดยรวมสหรัฐฯ และรัสเซีย โดยทั้งสองประเทศ จะเข้าเป็นสมาชิก EAS ในปี 2554 รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ EAS เพื่อให้ EAS สามารถตอบสนองของความท้าทายใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่ควรคงลักษณะการเป็นเวทีการหารือด้านยุทธศาสตร์สำหรับผู้นำที่มีความยืดหยุ่นไว้

ความสัมพันธ์อาเซียน-สหภาพยุโรป

อาเซียนและสหภาพยุโรปมีความสัมพันธ์ในระดับกลุ่มระหว่างกันมาเป็นเวลานาน สหภาพยุโรปถือเป็นคู่เจรจา (dialogue partner) อย่างไม่เป็นทางการของอาเซียน ตั้งแต่ปี 2515 (1972) และได้พัฒนาเป็นคู่เจรจาอย่างเป็นทางการในปี 2520 (1977) และในโอกาสครบรอบ 30 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์อาเซียน-สหภาพยุโรปในปี 2550 ทั้งสองฝ่ายจึงได้จัดการประชุมสุดยอดสมัยพิเศษอาเซียน-สหภาพยุโรป (ASEAN-EU Commemorative Summit) ขึ้นเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2550 ที่สิงคโปร์ โดยมีบรรดารัฐบาลมาเป็นประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-สหภาพยุโรป ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2552 (2009) โดยมีวาระ 3 ปี

ในด้านการเมืองและความมั่นคง ปัจจุบันสหภาพยุโรปให้ความสำคัญกับอาเซียนมากขึ้น ในการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-สหภาพยุโรป ครั้งที่ 16 ระหว่างวันที่ 14-15 มีนาคม 2550 ที่ประชุมได้รับรองปฏิญญานูเรมเบิร์ก ว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนที่เพิ่มพูนระหว่างสหภาพยุโรปกับอาเซียน (Nuremberg Declaration on an ASEAN-EU Enhanced Partnership) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์และความร่วมมือในอนาคตทั้งในด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม-วัฒนธรรม และความร่วมมือเพื่อการพัฒนา และต่อมาในการประชุมสุดยอดสมัยพิเศษระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2550 ผู้นำอาเซียนและสหภาพยุโรปได้ให้การรับรองแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินการตามปฏิญญานูเรมเบิร์กฯ (Plan of Action to Implement the Nuremberg Declaration on an ASEAN-EU Enhanced Partnership) นอกจากนี้อาเซียนและสหภาพยุโรปได้ลงนามใน Joint Declaration on Cooperation to Combat Terrorism ในปี 2546 (2003) ซึ่งเป็นเอกสารหลักในการดำเนินความร่วมมือระหว่างกันในด้าน การต่อต้านการก่อการร้าย และมีโครงการความร่วมมือในเรื่องการจัดการชายแดนภายใต้แผน Regional Indicative Programme (RIP) ค.ศ. 2007-2010 ซึ่งเป็นความร่วมมือระยะกลางระหว่างอาเซียนและสหภาพยุโรป

สหภาพยุโรปเป็นสมาชิกของ ASEAN Regional Forum (ARF) และได้แสดงความความจำนงที่จะภาคยานุวัติสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia-TAC) ด้วย

ในด้านเศรษฐกิจ สำหรับการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน – สหภาพยุโรป ไทยได้เข้าร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป มาตั้งแต่ปี 2550 ซึ่งมีการเจรจาแล้วรวม 7 ครั้ง แต่ทั้งสองฝ่ายไม่สามารถหาข้อยุติได้โดยเฉพาะประเด็นสำคัญเช่น ระดับการเปิดตลาดสินค้าและบริการ ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และนโยบายการแข่งขัน เป็นต้น รวมถึงประเด็นการเมืองระหว่างประเทศเรื่องการยอมรับพม่า จึงส่งผลให้ในการประชุมคณะเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 4-5 มีนาคม 2552 ที่มาเลเซีย คณะเจรจา ได้มีมติให้พักการเจรจา (pause) ไว้ชั่วคราว

ในด้านความร่วมมือและการพัฒนา ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรปเป็นการดำเนินงานระหว่างอาเซียนกับประชาคมยุโรป (European Community) โดยอาศัย Cooperation Agreement between Member Countries of ASEAN and European Community ปี 2523 (1980) เป็นพื้นฐาน โดยมี ASEAN-EC Joint Cooperation Committee (JCC) เป็นกลไกหลักในการดำเนินความร่วมมือ

สหภาพยุโรป ได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 70 ล้านยูโร สำหรับ โครงการความร่วมมือในกรอบอาเซียน-สหภาพยุโรป (Regional EU-ASEAN Programmes) ปี ค.ศ. 2007 – 2013 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน และประเด็นความร่วมมือที่สำคัญในเรื่องการเสริมสร้างขีดความสามารถด้านสถิติของสำนักเลขาธิการอาเซียน สนับสนุนความร่วมมือด้านมาตรฐาน ทรัพย์สินทางปัญญา การบินพลเรือน การย้ายถิ่นฐานและการจัดการชายแดน

ในด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันของอาเซียน (ASEAN Connectivity) สหภาพยุโรปแสดงความพร้อมที่จะสนับสนุนอาเซียนในการสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการข้ามพรมแดน และรูปแบบการระดมทุน

อาเซียนและประชาคมยุโรปยังมี Regional EU-ASEAN Dialogue Instrument (READI) เป็นกลไกส่งเสริมกรอบความร่วมมือด้านที่ไม่ใช่การค้าและการลงทุน โดยจัดให้มีการหารือในระดับเจ้าหน้าที่ต่อเนื่องกับการประชุมของอาเซียนในสาขาความร่วมมืออื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว สาขาความร่วมมือภายใต้ READI ที่สำคัญได้แก่ การดักลอบข้ามมนุษย์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การขนส่งทางอากาศ และการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ

ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติเริ่มขึ้นบนพื้นฐานของความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างอาเซียนกับ UNDP ซึ่งได้เริ่มขึ้นในช่วงปี 2513 และต่อมา UNDP ได้รับสถานะประเทศคู่เจรจา (Dialogue Partner) ของอาเซียนในปี 2520 ต่อมาสหประชาชาติพยายามที่จะพัฒนาความร่วมมือกับอาเซียน โดยส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง 2 องค์การภายใต้ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ ที่จะส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนกับองค์การระดับภูมิภาคทั่วโลก เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในระดับโลกและภูมิภาค ในขั้นนี้สหประชาชาติยังไม่มีสถานะเป็น ประเทศคู่เจรจากับอาเซียน

การประชุมสุดยอดอาเซียน-สหประชาชาติ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2543 ในระหว่างการประชุม UNCTAD X โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และสร้างการเชื่อมโยงที่ต่อเนื่องระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนกับสหประชาชาติและเพื่อสนับสนุนการทำงานของที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนาสมัยที่ 10 (มีเลขาธิการอาเซียนและหัวหน้าองค์กรต่างๆ ภายใต้กรอบสหประชาชาติเข้าร่วมด้วย) ที่ประชุมได้หารือใน 3 หัวข้อหลักคือ 1) ประเด็นด้านการเมืองและความมั่นคง 2) ประเด็นด้านการพัฒนา และ 3) ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติ ในเรื่องของการเมืองและความมั่นคง

การประชุมสุดยอดอาเซียน-สหประชาชาติ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นที่นครนิวยอร์กเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับ UN เพื่อให้อาเซียนเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งเพื่อติดตามผลการประชุมสุดยอดครั้งที่ 1 โดยมีประเด็นหารือที่สำคัญ คือ (1) การสนับสนุนระบบพหุภาคีนิยม (Multilateralism) และการปฏิรูป UN ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและให้ความสำคัญกับการจัดความยากจน (2) การสนับสนุนการพัฒนาและการขยายสมาชิกภาพของสภาความมั่นคงสหประชาชาติ (UNSC) โดยยึดหลักความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (3) ความร่วมมือเพื่อช่วยประเทศสมาชิกอาเซียนบรรลุ Millennium Development Goals (MDGs) ในปี 2558 (4) ความร่วมมือเพื่อช่วยอาเซียนในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 ทั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (5) ความร่วมมือในประเด็น

เฉพาะด้าน เช่นการจัดการภัยพิบัติ HIV/AIDs และใช้หัวหน้าก (6) การสร้างสันติภาพและ
ความมั่นคง

ปัจจุบันอาเซียนได้รับสถานะผู้สังเกตการณ์ (Observer) ในองค์การสหประชาชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับนับถือบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของอาเซียนภายในภูมิภาคว่าสอดคล้องรองรับกับความพยายามในประชาคมโลกที่จะร่วมมือกันสร้างความสงบสุขและส่งเสริมการพัฒนาที่เท่าเทียม

การประชุมสุดยอดอาเซียน-สหประชาชาติ ครั้งที่ 3 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2553 ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 17 ที่กรุงฮานอย โดยทั้งสองฝ่ายได้หารือในเรื่อง 1) ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหประชาชาติเพื่อช่วยให้ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals) ภายในปี 2558 ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวสอดคล้องกับการเสริมสร้างการรวมตัวของประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะในด้านการลดช่องว่างระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 2) การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งรวมถึงการสาธารณสุข การศึกษา และสิทธิมนุษยชน 3) การเข้ามามีส่วนร่วมของสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศในการเสริมสร้างความเชื่อมโยงในอาเซียน (ASEAN Connectivity) โดยเฉพาะการป้องกันและแก้ปัญหาผลกระทบข้างเคียงสืบเนื่องจากการมีความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เช่น อาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย และยาเสพติด เป็นต้น และ 4) การมีส่วนร่วมของสหประชาชาติในการเสริมสร้างศักยภาพให้กับประเทศสมาชิกอาเซียนสำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพและการบริหารจัดการภัยพิบัติ

note

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

เลขที่ 443 กระทรวงการต่างประเทศ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

www.mfa.go.th/asean